pamatų akmenys, 1764m. Kurliandijos vietininko Ernesto Birono šilingas (monetos priklausomybę nustatė V.Aleksiejūnas), griautinis palaidojimas. Piliakalnio kultūrinis sluoksnis bus sunaikintas statant bažnyčią.

199 lm. iškasus 20 šurfų Pakalnių (Utenos raj.) piliakalnio pietinėje papėdėje, po 30-105cm storio užslinkusiais sluoksniais, surasta nežinoma papėdės gyvenvietės dalis. Ji užima apie 250x30m dydžio plotą, esantį aukštumėlėje tarp piliakalnio ir šlapių pievų.

Gintautas Zabiela

## ŽVALGOMIEJI ARCHEOLOGINIAI TYRINĖJIMAI ANYKŠČIU APYLINKĖSE

1990-1991 m. MA LII Anykščių apylinkėse tyrinėjo nemažai neaiškių archeologijos objektų. Didžiojoje dalyje tyrinėtų vietų archeologinės medžiagos nerasta, tačiau paskiruose objektuose aptikta senojo apgyvendinimo bei laidojimų liekanų.

1968 m. Anykščių vienkiemių teritorijoje kasant duobę suardytas IV a. griautinis moters kapas, iš kurio radiniai (žalvarinė antkaklė su kilpele ir kabliuku, 4 juostinės pusapvalio skersinio pjūvio apyrankės) pateko į VIEM. (Inv. Nr. 484: 1-5). Minėta vieta yra 500 m į šiaurę nuo Liūdiškių piliakalnio, 400 m į pietus nuo Anykščių-Rubikių plento, 200 m į šiaurę nuo Anykščių-Molėtų plento, Girelės miško šiaurinėje dalyje. Tai šiaurės-pietų kryptimi pailga, 80x40 m dydžio, 1 -3 m aukščio smėlėta kalvelė. Jos pietinėje dalyje ištirtas bendras 46 $m^2$ dydžio plotas, aptikti neįtvirtintos gyvenvietės pėdsakai. Įžemyje išliko 6 apvalios 20-30 cm skersmens, 10-15 cm gylio duobutės, užpildytos pilku smėliu su pelenais ir angliukais. Vienoje duobutėje rasti gyvulio dantys. Duobučių aplinkoje rastos 2 nedaug brūkšniuotos ir 1 lygiu paviršiumi lipdytos šoninės šukės. Keramika 0,5-

1,3 cm storio sienelėmis, su nemažomis akmenukų priemaišomis masėje. Remiantis ja, neįtvirtintos gyvenvietės liekanos datuojamos 1 tūkst. pr. Kr.

Šeimyniškėlių senovės gyvenvietė yra 800 m į pietvakarius nuo Šeimyniškėlių piliakalnio, 250 m į pietus nuo Šventosios kairiojo kranto, Skerdimų kalvos pietvakarinėje papėdėje. Ji užima 80x50(30) m dydžio trapecijos formos pailgą rytų-vakarų kryptimi plotą šlapios pievos šiaurinėje pusėje, kiek kylantį į šiaurės rytus. Gyvenvietės vakarinėje dalyje ištirta 10m$^2$ dydžio perkasa, o įvairiose jos vietose iškasta 14 šurfų. Perkasoje rastas iki 0,5 m storio tamsiai pilkas kultūrinis sluoksnis, kuris dalijasi į 2 horizontus. Viršutinis iki 30 cm storio horizontas su XIX-XX a. keramika suardytas arimų metu. Apatinis 10-20 cm storio kultūrinio sluoksnio horizontas su negausia žiesta keramika išlikęs gerai. Puodų šukės rudos spalvos, kietos masės, su negausiomis akmenukų priemaišomis, 8-10 mm storio sienelėmis. Įžemyje aptikta 25 cm skersmens ir 50 cm gylio nuo įžemio paviršiaus stulpavietė. Pagal keramiką Šeimyniškėlių senovės gyvenvietė datuojama XV11-XV111 a. ir siejama su senuoju Šeimyniškėlių kaimu, minimu to laiko rašytiniuose šaltiniuose.

1932 m. į Anykščių muziejų iš Ėgliakalnio, prie Šventosios pateko 2 XII-XIII a. geležiniai, pentiniai plačiaašmeniai kirviai (vieno jų pentis nudaužta) (Inv. Nr. 6482). Pagal 1960 m. užrašytus duomenis, Šventosios ir Šiekštelės santakoje 1,3 km į šiaurės vakarus nuo Šeimyniškėlių piliakalnio XX a. pradžioje buvo randama žmonių ir žirgų kaulų bei įvairių radinių. Šioje vietoje ištyrus 15 m$^2$ dydžio bendrą plotą, kapų jau nerasta. Senkapį, matyt, bus nuplovusi Šiekštelė.

Anykščiuose, Pergalės ir Vienybės gatvių kampe, buvo aptinkama žmonių kaulų. Įvairiose šio sklypo vietose ištyrus 35 m$^2$ plotą, rastos vėlyvos kapinaitės. Mirusieji laidoti tankiai, įvairiomis kryptimis, mažiausiai 2 horizontais. Iš

atidengtų 9 kapų tik viename rastas žalvarinis lietas sentikių kryželis. Kapinaitės užima apie 30x20 m plotą, datuojamos XIX a.

Surinkta duomenų apie mokslui nežinomą lietuviškų sidabrinių ilgųjų lobį, rastą 1960-1964 m. laikotarpiu Niūronių kaime, po namo pamatais. Lobį sudarė apie 50-60 vienetų pusapvalio pjūvio sidabrinių ilgųjų, iš kurių vienas iki 1990 m. buvo pas vietos kolekcionierių E.Smetoną. Šio lydinio ilgis - apie 14,5 cm, svoris - apie 190 g. Pagal svorį panašu, kad čia būta Novgorodo grivnos. Kitų lydinių likimas nežinomas. Sprendžiant iš turimų duomenų, Niūronių lobį galima datuoti XIII a.